

THÔNG BÁO KẾT LUẬN THANH TRA

Về thanh tra toàn diện Dự án Cụm công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố do Công ty Cổ phần Hòa Phú làm chủ đầu tư

Trần Đức Hiệu

Thực hiện Văn bản số 182/UBND-KT ngày 03 tháng 3 năm 2018 của Ủy ban nhân dân Thành phố về việc giao Thanh tra Thành phố thực hiện thanh tra toàn diện Dự án Cụm công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố do Công ty Cổ phần Hòa Phú làm chủ đầu tư và làm rõ việc quản lý, sử dụng các khoản vay hỗ trợ từ ngân sách, Chánh thanh tra Thành phố đã ban hành Quyết định thanh tra số 156/QĐ-TTTP-P6 ngày 29 tháng 6 năm 2018.

Ngày 19 tháng 11 năm 2018, Thanh tra thành phố đã ban hành Kết luận thanh tra số 37/KL-TTTP-P6 và được Ủy ban nhân dân Thành phố chấp thuận, thống nhất chỉ đạo xử lý tại Thông báo số 180/TB-VP ngày 08 tháng 4 năm 2019 của Văn phòng Ủy ban nhân dân thành phố.

Căn cứ Điều 39 Luật Thanh tra số 56/2010/QH12 ngày 15 tháng 11 năm 2010, Điều 46 Nghị định số 86/2011/NĐ-CP ngày 22 tháng 9 năm 2011 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thanh tra, Chánh Thanh tra thành phố thông báo Kết luận thanh tra như sau:

I. NỘI DUNG THANH TRA VÀ THỜI KỲ THANH TRA:

- Thanh tra toàn diện Dự án Cụm công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố (nay là Khu công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố) do Công ty Cổ phần Hòa Phú làm chủ đầu tư và làm rõ việc quản lý, sử dụng các khoản vay hỗ trợ từ ngân sách.

- Thời kỳ thanh tra: từ lúc triển khai thực hiện dự án năm 2004 đến tháng 8 năm 2018.

II. KẾT LUẬN THANH TRA:

1. Nhận xét:

Việc Ủy ban nhân dân Thành phố chủ trương giải tỏa, thu hồi tạo quỹ đất để xây dựng Khu công nghiệp ô tô Hòa Phú tại huyện Củ Chi vào năm 2004 là phù hợp với Quyết định số 177/2004/QĐ-TTg ngày 05 tháng 10 năm 2004 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch phát triển ngành công nghiệp ô tô Việt Nam đến năm 2010, tầm nhìn đến năm 2020 và Quyết định số 188/2004/QĐ-TTg ngày 01 tháng 11 năm 2004 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch phát triển công nghiệp thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2010, tầm nhìn đến năm 2020, trong đó có giao các Doanh nghiệp nhà nước: Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn (nay là SAMCO) tập trung lắp ráp, sản xuất xe khách, xe chuyên dụng và một số phụ tùng ô tô.

Công ty Cổ phần Hòa Phú do 3 cổ đông góp vốn thành lập là: Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn; Công ty Cổ phần Đầu tư Hạ tầng Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh; Công ty Cổ phần Đầu tư Xây dựng Điện Sài Gòn (viết tắt là Công ty Hòa Phú) được giao làm chủ đầu tư Dự án bồi thường giải phóng mặt bằng tạo quỹ đất 112,34 ha tại xã Hòa Phú và xã Tân Thạnh Đông

huyện Củ Chi để xây dựng Khu công nghiệp ô tô Hòa Phú là Khu công nghiệp sạch với các ngành công nghiệp trọng yếu thân thiện với môi trường và tiết kiệm năng lượng, trong đó ưu tiên ngành cơ khí ô tô, cơ khí chế tạo, điện, điện tử và các ngành công nghiệp phụ trợ; tổng mức đầu tư: 112,203 tỷ đồng, trong đó: ngân sách thành phố cho mượn từ nguồn vốn của Chương trình hỗ trợ phát triển các sản phẩm công nghiệp chủ lực Thành phố số tiền 100 tỷ đồng (chiếm 89,13%), vốn tự có, huy động của chủ đầu tư: 12,203 tỷ đồng (chiếm 10,87%).

2. Kết luận

2.1. Về công tác bồi thường, hỗ trợ, tái định cư và tiến độ triển khai thực hiện dự án

- Việc triển khai thực hiện bồi thường, hỗ trợ và tái định cư cho các hộ dân thực hiện theo Nghị định số 22/CP-CP và được Ủy ban nhân dân Thành phố phê duyệt tại Quyết định số 3267/QĐ-UB ngày 30 tháng 6 năm 2004. Nguồn vốn để thực hiện công tác bồi thường, giải tỏa thu hồi đất chủ yếu là nguồn vốn ngân sách Thành phố cho vay từ Chương trình hỗ trợ phát triển các sản phẩm công nghiệp chủ lực thành phố. Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi được giao thực hiện công tác bồi thường, hỗ trợ thiệt hại giải phóng mặt bằng.

Đến thời điểm thanh tra (tháng 8 năm 2018), Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi đã thực hiện thu hồi giải tỏa tổng số 396/421 hộ dân với diện tích 105 ha đất (chiếm 93,46%), còn lại 25/421 hộ với diện tích 7,34 ha (chiếm 6,54% diện tích của dự án) chưa bàn giao đất. Tổng số tiền chi thực hiện bồi thường, giải phóng mặt bằng: 119.762.415.466 đồng, trong đó chủ yếu là chi phí bồi thường, hỗ trợ cho các hộ dân 118.213.914.460 đồng, chiếm 99,16%.

Theo báo cáo số 141/UBND-BBT ngày 24 tháng 10 năm 2018 của Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi, đến tháng 10 năm 2018, Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi tiếp tục thu hồi giải tỏa thêm 08/25 hộ với diện tích 1,95ha. Như vậy, đã giải tỏa tổng số 404/421 hộ dân với diện tích 106,95ha đất (chiếm 95,46%), còn lại 17/421 hộ với diện tích 5,39ha chưa giải tỏa thu hồi đất (chiếm 4,038% số hộ bị giải tỏa và 4,54% diện tích đất của dự án).

- Về chi phí thực hiện dự án từ khi triển khai thực hiện dự án đến ngày 31 tháng 7 năm 2018:

Tính đến thời điểm ngày 31 tháng 7 năm 2018, Công ty Hòa Phú đã đầu tư 238 tỷ đồng/506 tỷ đồng (trong đó bao gồm chi phí bồi thường giải phóng mặt bằng), chiếm 47% tổng vốn đầu tư cho Dự án.

Như vậy, công tác triển khai thực hiện dự án nhìn chung tiến độ còn chậm so với Giấy chứng nhận đầu tư số 41221000554 ngày 01 tháng 8 năm 2014 của Ban quản lý các Khu công nghiệp và khu chế xuất TPHCM (Đền bù, giải phóng mặt bằng: từ năm 2013 đến năm 2015; Hoàn thiện cơ sở hạ tầng: từ năm 2013 đến năm 2015). Trong đó, vướng mắc lớn nhất hiện nay là trên phần đất 75,3 ha/112,34 ha chiếm 67% (Khu 2) của dự án còn 17 hộ dân chưa đồng ý bàn giao đất (nằm rải rác dạng da beo) đã gây ảnh hưởng rất lớn đến tiến độ thực hiện của dự án.

2.2. Việc khai thác, cho thuê phần đất thương phẩm của dự án

Qua xem xét, trong 13 đơn vị ký hợp đồng thuê đất có 09 đơn vị thuê đất sử dụng đầu tư vào ngành nghề liên quan đến lĩnh vực sản xuất linh kiện ô tô theo đúng mục tiêu ban đầu của dự án. Tổng giá trị của 13 hợp đồng là 330,468 tỷ đồng, số tiền cho thuê đất các đơn vị đã thanh toán cho Công ty Hòa Phú đến ngày 31 tháng 7 năm 2018 là 133,451 tỷ đồng. Qua kiểm tra, các đơn vị thuê đất thực hiện nộp tiền thuê đất đúng theo Hợp đồng và Công ty Hòa Phú báo cáo doanh thu hàng năm theo đúng quy định.

2.3. Việc góp vốn thực hiện dự án, việc quản lý, sử dụng và khả năng tài chính trả nợ khoản vay hỗ trợ từ ngân sách

- Về việc góp vốn thực hiện dự án: Tính đến ngày 31 tháng 12 năm 2017, 03 cổ đông đã góp vốn điều lệ 114 tỷ đồng vào Công ty Hòa Phú, gồm: SAMCO: 48 tỷ đồng (42%); Công ty Hạ tầng Kỹ thuật Thành phố: 33 tỷ đồng (29%) và Công ty Đầu tư xây dựng Điện Sài Gòn: 33 tỷ đồng (29%).

Qua kiểm tra việc góp vốn điều lệ của các cổ đông vào Công ty Hòa Phú để thực hiện dự án cho thấy: các cổ đông đã thực hiện góp vốn đúng theo Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh; Giấy Chứng nhận Đầu tư số 41221000554 ngày 01 tháng 8 năm 2014 của Ban Quản lý các Khu Chế xuất và Công nghiệp Thành phố cấp cho Công ty Hòa Phú; Quyết định số 4831/QĐ-UBND ngày 01 tháng 10 năm 2014 của Ủy ban nhân dân Thành phố về việc thành lập Khu công nghiệp Cơ khí Ô tô Thành phố Hồ Chí Minh.

- Về việc quản lý, sử dụng khoản vay hỗ trợ từ ngân sách

Thực hiện Quyết định số 2932/QĐ-UB ngày 24 tháng 6 năm 2004 của Ủy ban nhân dân Thành phố về duyệt dự án đầu tư bồi thường giải phóng mặt bằng tạo quỹ đất cho dự án xây dựng Khu công nghiệp Cơ khí Ô tô Thành phố, Sở Tài chính và SAMCO đã ký kết Hợp đồng vay vốn ngân sách số 05/2004/TC-NS ngày 23 tháng 9 năm 2004. Đến ngày 23 tháng 9 năm 2005, SAMCO nhận vay 48.552.220.000 đồng (từ ngày 23 tháng 9 năm 2004 đến ngày 23 tháng 9 năm 2005 được ưu đãi lãi suất 0%). Sau đó, thực hiện chỉ đạo của Ủy ban nhân dân Thành phố (Quyết định số 3911/QĐ-UBND ngày 08 tháng 8 năm 2005) về chuyển tên đơn vị thực hiện từ SAMCO sang cho Công ty Hòa Phú để tiếp tục thực hiện dự án. Ngày 29 tháng 9 năm 2005, Công ty Hòa Phú và Sở Tài chính ký Hợp đồng vay vốn ngân sách số 09/2005/TC-NS, mục đích sử dụng tiền vay để bồi thường giải phóng mặt bằng tạo quỹ đất cho dự án.

Qua đối chiếu hồ sơ, số tiền đã giải ngân đến thời điểm năm 2008 cho Công ty Hòa Phú vay 100 tỷ đồng theo đúng phê duyệt của Ủy ban nhân dân Thành phố. Công ty Hòa Phú đã chuyển toàn bộ số tiền này cho Ban Bồi thường Giải phóng mặt bằng huyện Củ Chi để thực hiện việc bồi thường, hỗ trợ cho các hộ dân bị ảnh hưởng của dự án.

Như vậy, quá trình cho vay, việc quản lý sử dụng khoản vay hỗ trợ từ ngân sách để thực hiện bồi thường, hỗ trợ giải phóng mặt bằng của Công ty Hòa Phú theo đúng mục đích được duyệt của Ủy ban nhân dân Thành phố. Ngoài vốn

vay hỗ trợ của ngân sách 100 tỷ đồng, Công ty Hòa Phú sử dụng thêm vốn tự có trên 19 tỷ đồng để hỗ trợ thêm cho các hộ dân bị thu hồi đất.

- Về việc trả nợ vay

Qua kiểm tra cho thấy: Đến thời điểm ngày 14 tháng 02 năm 2017, Công ty Hòa Phú còn nợ khoản vay ngân sách 124.594.178.814 đồng (gốc 92 tỷ đồng, lãi phí 32,594 tỷ đồng).

- Về khả năng tài chính để trả nợ của Công ty Hòa Phú

Theo Phương án, Dự án Khu công nghiệp Cơ khí Ô tô Thành phố với diện tích đất 112,34ha, tổng mức vốn đầu tư là 506,122 tỷ đồng, trong đó vốn sở hữu của Chủ đầu tư để thực hiện dự án là 110 tỷ đồng (khoảng 21,7% tổng mức đầu tư), còn lại từ nguồn vay hỗ trợ ngân sách 100 tỷ đồng và khoản thu từ cho thuê mặt bằng (đất thương phẩm của dự án) sau khi hoàn thành việc đầu tư xây dựng hạ tầng. Nguồn trả nợ vay ngân sách chủ yếu từ doanh thu cho thuê đất thương phẩm của dự án sau khi hoàn tất công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng. Tuy nhiên, kết quả kinh doanh năm 2016 và năm 2017 của Công ty Hòa Phú không đủ nguồn trả nợ vay.

Về kế hoạch nguồn thu từ việc cho thuê đất giai đoạn 2 (khu đất 75,3 ha): Hiện nay, Công ty Hòa Phú đã ký Hợp đồng nguyên tắc với SAMCO cho thuê phần đất (lô B), diện tích 14,18ha/75,3ha với giá trị hợp đồng là 211 tỷ đồng, trong đó SAMCO đã tạm ứng 12 tỷ đồng vào năm 2016, dự kiến thanh toán tiếp 30,2 tỷ đồng sau khi ký Hợp đồng cho thuê đất chính thức (Hợp đồng chính thức sẽ được ký ngay khi lô B được bồi thường giải phóng mặt bằng xong). Nếu hợp đồng này được thực hiện thì từ năm 2021 Công ty Hòa Phú mới đủ khả năng trả nợ vay. Tuy nhiên, hiện nay do lô B vẫn còn 04 hộ/17 hộ dân chưa được giải tỏa thu hồi đất (nằm rải rác dạng da beo) nên khoản thu này chưa khả thi.

Như vậy, Công ty Hòa Phú và các cổ đông cùng hợp tác xây dựng phương án (tìm nguồn vốn khác ngoài doanh thu thuê đất thương phẩm) để đủ nguồn tiền trả khoản nợ vay ngân sách.

III. CÁC BIỆN PHÁP XỬ LÝ:

Trên cơ sở Kết luận Thanh tra số 37/KL-TTTP-P6 của Thanh tra Thành phố, ngày 08 tháng 4 năm 2019, Văn phòng Ủy ban nhân dân Thành phố đã ban hành Thông báo số 180/TB-VP về Kết luận của Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Nguyễn Thành Phong về Kết luận thanh tra toàn diện Dự án Cụm công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố do Công ty Cổ phần Hòa Phú làm chủ đầu tư, nội dung như sau:

1. Đồng ý cơ bản nội dung Kết luận Thanh tra số 37/KL-TTTP-P6 ngày 19 tháng 11 năm 2018 của Thanh tra Thành phố về thanh tra toàn diện Dự án Cụm công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố (nay là Khu công nghiệp cơ khí ô tô Thành phố) do Công ty Cổ phần Hòa Phú làm chủ đầu tư.

2. Giao Chủ tịch Hội đồng quản trị và Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần Hòa Phú:

- Tổ chức họp cổ đông xây dựng phương án khả thi để sớm trả nợ vốn vay ngân sách.

- Lập phương án khai thác đất đai của dự án và phương án tài chính để đầu tư hoàn thiện hạ tầng, đẩy nhanh tiến độ thực hiện dự án đã được Ủy ban nhân dân Thành phố phê duyệt và theo Giấy chứng nhận đầu tư số 41221000554 ngày 01 tháng 8 năm 2014 của Ban Quản lý các Khu Chế xuất và Công nghiệp Thành phố.

3. Giao Tổng Giám đốc Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn chỉ đạo thực hiện và kiểm tra, giám sát việc thực hiện của người đại diện phần vốn góp của Tổng Công ty nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp khi xây dựng phương án bổ sung thêm vốn điều lệ của Công ty Cổ phần Hòa Phú.

4. Giao Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi: Chỉ đạo, khẩn trương rà soát, kiểm tra việc bồi thường, hỗ trợ đối với 17 hộ/5,39ha đất hiện chưa đồng ý bàn giao mặt bằng đúng quy định của pháp luật, đảm bảo quyền lợi hợp pháp, chính đáng của người dân; tránh phát sinh khiếu nại, tố cáo; trong đó, tập trung xử lý, thu hồi giải tỏa, bàn giao mặt bằng của khu tái định cư và phần đất đất lô B (đã ký hợp đồng nguyên tắc thuê đất với SAMCO) để trong năm 2018 hoàn tất công tác bồi thường, hỗ trợ và tái định cư, bàn giao mặt bằng cho Công ty Cổ phần Hòa Phú triển khai thực hiện dự án theo Quyết định số 2437/QĐ-UBND ngày 08 tháng 6 năm 2018 của Ủy ban nhân dân Thành phố về Kế hoạch triển khai thực hiện Chỉ thị số 17-CT/TU ngày 12 tháng 01 năm 2018 của Ban Thường vụ Thành ủy về tăng cường lãnh đạo, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước về bồi thường, hỗ trợ, tái định cư các dự án có thu hồi đất, góp phần ổn định tình hình chính trị - kinh tế - xã hội trên địa bàn Thành phố giai đoạn 2018 - 2020.

5. Giao Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường phối hợp với Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi, kiểm tra hồ sơ, hướng dẫn Công ty Cổ phần Hòa Phú lập thủ tục trình Ủy ban nhân dân Thành phố quyết định giao đất theo tiến độ đối với diện tích đất đã giải tỏa xong; trong đó, ưu tiên giao phần đất lô B để Công ty Cổ phần Hòa Phú ký Hợp đồng chính thức với SAMCO cho thuê phần đất diện tích 14,18 ha theo quy định giúp Công ty Cổ phần Hòa Phú có thêm nguồn thu trả nợ ngân sách.

6. Giao Tổng Giám đốc Công ty Đầu tư Tài chính Nhà nước Thành phố (HFIC):

- Yêu cầu Công ty cổ phần Hòa Phú thực hiện việc thế chấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất theo Điều 3 Hợp đồng tín dụng ủy thác số 55/2008/HĐTD-QĐT-UT để đảm bảo việc thu hồi nợ theo quy định.

- Xây dựng kế hoạch, biện pháp để thu hồi khoản vay ngân sách của Công ty Cổ phần Hòa Phú báo cáo trình Ủy ban nhân dân Thành phố phê duyệt.

- Kiểm tra, rà soát, đối chiếu xác định số liệu công nợ lãi và phí với Công ty Cổ phần Hòa Phú, cập nhật số liệu đối với các khoản nợ quá hạn và lãi suất nợ quá hạn khi có ý kiến chỉ đạo chính thức của Ủy ban nhân dân Thành phố liên quan khoản nợ vay của Công ty Cổ phần Hòa Phú.

7. Giao Giám đốc Sở Tài chính chủ trì, phối hợp với HFIC, Tổng Công ty Cơ khí Giao thông Vận tải Sài Gòn và các Sở ngành liên quan kiểm tra, hướng dẫn Công ty Cổ phần Hòa Phú xây dựng phương án trả nợ khả thi (thời gian, cách thức,...) báo cáo, đề xuất Ủy ban nhân dân Thành phố xem xét, quyết định.

8. Giao Trưởng Ban Quản lý các Khu Chế xuất và Công nghiệp Thành phố chủ trì, phối hợp với các sở ngành liên quan và Ủy ban nhân dân huyện Củ Chi rà soát việc cấp giấy chứng nhận ngành nghề cho các đơn vị thuê đất thương phẩm tại dự án; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và hướng dẫn Công ty Cổ phần Hòa Phú tổ chức, quản lý Khu công nghiệp Cơ khí Ô tô Thành phố theo đúng Nghị định số 29/2008/NĐ-CP ngày 14 tháng 3 năm 2008 của Chính phủ quy định về Khu chế xuất, Khu công nghiệp và Khu kinh tế; Nghị định số 164/2013/NĐ-CP ngày 12 tháng 11 năm 2013 của Chính phủ về sửa đổi bổ sung một số điều của Nghị định số 29/2008/NĐ-CP, đảm bảo việc đầu tư, sử dụng đất đúng mục đích, định hướng mục tiêu và ngành nghề theo phương án được Ủy ban nhân dân Thành phố phê duyệt.

9. Thời gian thực hiện và báo cáo kết quả cho Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố và Thanh tra Thành phố trong 30 ngày kể từ ngày nhận được Thông báo này.

10. Giao Thanh tra Thành phố theo dõi, đôn đốc, các đơn vị thực hiện ý kiến chỉ đạo nêu trên của Ủy ban nhân dân Thành phố; xử lý sau thanh tra, tổng hợp, báo cáo kết quả thực hiện cho Ủy ban nhân dân Thành phố theo đúng quy định.